

דף עמדה

בנושא הגנה על עובדת העוברת טיפולי פוריות מפני פיטורין

רקע:

חוק עבודת נשים, התשי"ד–1954, קובע כי מעביד לא יפטר עובדת העוברת טיפולי הפריה חוץ-גופית או עובדת או עובד העוברים טיפולי פוריות בעת הטיפולים ובתקופה של 150 ימים לאחר תום הטיפולים כאמור אלא בהיתר מאת שר הכלכלה. ואולם, הוראה זו מוגבלת לטיפול פוריות לקראת הולדת ילדם הראשון או השני של העובדת או העובד, ולעניין עובדים שהם הורים לילדים מבני זוג קודמים העוברים טיפולים כאמור – גם לקראת הולדת ילדם הראשון או השני מבן הזוג הנוכחי. לפיכך, עובדת או עובד העוברים טיפולים כאמור לקראת הולדת ילדם השלישי ואילך, מסתכנים בפיטורין עקב היעדרותם ממקום העבודה.

תיקון לחוק (שעבר בקריאה ראשונה בכנסת) מציע להרחיב את ההגנה הניתנת לעובדים, ולקבוע כי איסור הפיטורים יחול לגבי טיפולי פוריות וטיפול הפריה חוץ-גופית שעברו עובדים לקראת הולדת ילד אחד או שניים בתקופת העסקתם אצל אותו מעביד או באותו מקום עבודה, ללא תלות במספר הילדים שיש להם או לטיפולים שעברו בטרם העסקתם אצל מעבידם הנוכחי.

כמו כן, מוצעת האפשרות להרחיב את ההגנה לעובדים העוברים טיפולים כאמור, על ידי הסרת ההגבלה לעניין מספר הילדים.

הקדמה:

מצוות "פרו ורבו", שעניינה הבאת ילדים לעולם, הינה המצווה הראשונה המופיעה בתורה. על חשיבות המצווה, כתב בספר החינוך (מצווה א):

"והיא מצוה גדולה שבסיבתה מתקיימות כל המצוות בעולם, כי לבני אדם ניתנו ולא למלאכי השרת".

אף לאחר קיום הדרגה המינימאלית של המצווה, שהיא הבאה לעולם של בן ובת, ישנה מצווה בריבוי ובתוספת של ילודה, לפי מצבם של בני הזוג, וללא הגבלה בעניין זה.

מעבר למצווה, הרי שהשאיפה לפרי בטן אצל נשים רבות, היא בגדר שאיפת חיים, וכפי שמצאנו את רחל אימנו שאמרה ליעקב אבינו: "הבה לי בנים ואם אין מתה אנוכי".

לדעת מרביתם המוחלט של הפוסקים, בטיפולי פוריות מקיימים מצוות פרו ורבו, וכן נהוג ומקובל להתיר זאת בשעת הצורך. אמנם, עקב המורכבות ההלכתית של טיפולי הפוריות, יש פוסקים שסייגו היתר זה לקיום מצוות פרו ורבו בלבד, ולא מעבר לכך, אולם בסופו של דבר, זוגות החפצים בילדים נוספים מעבר לקיום המצווה, מסתמכים על הדעות המתירות, ואף מעודדות, טיפולי פוריות גם מעבר לכך, אם אכן מדובר ברצון אמיתי של שני בני הזוג. ואכן, מכון פוע"ה מאפשר זאת בשעת הצורך, ונותן את כל הגיבוי ההלכתי והמעשי לכך.

חוק עבודת נשים:

המחוקק קבע הגנה על נשים הנמצאות בהיריון, וכן על נשים אחר לידתן, שלא ניתן לפטרן, אלא בהיתר מיוחד מאת שר הכלכלה. ההיתר יינתן לאחר שישתכנע שעילת הפיטורין הינה מוצדקת, ואינה קשורה להיריון וללידה. על פי השקפתנו, מדובר בחוק מוסרי וצודק מאין כמוהו, שמטרתו למנוע מאישה את הבחירה האכזרית בין הימנעות מהבאת ילדים לעולם לבין הימנעות מיציאה לעבודה. אולם בנוסח החוק, כפי שהוא היום, קיימת אפליה מובנית בין נשים הנכנסות להיריון באופן טבעי, לבין נשים, שמסיבה כזו או אחרת, נזקקות לטיפולי פוריות לצורך כניסתן להיריון. לנשים אלו, קיימת הזכות הבסיסית אך ורק עד להבאת שני ילדים משותפים לעולם. על פי נוסח החוק הקיים היום, בני זוג הנזקקים לטיפולי פוריות, וכבר יש להם שני ילדים משותפים, חשופים לפיטורין ממקום עבודתם, ועלולים להימנע מטיפולי פוריות ומהרחבת המשפחה.

מכון פוע"ה מברך על ההצעה להרחיב את תחולת החוק, ומבקש שתתקבל ההצעה המרחיבה את תחולת החוק ללא הגבלה על מספר הילדים, כפי שאין הגבלה בחוק על מספר ילדים בקשר לפיטורי עובדת בהיריון.

חושב לציין, שאין בנייר עמדה זה משום הבעת עמדה בדבר שאלת המימון לטיפולי פוריות, ועד כמה ראוי לה למדינה לממן באמצעות סל הבריאות הממלכתי את טיפולי הפוריות, נושא בו יש לדון בפני עצמו.